

کۆماری عێراق
هه‌ریمی کوردستان
سه‌رۆک

بڕیار

ژماره (٤) ی سالی ٢٠٢٢

به‌پێی ئه‌و ده‌سه‌لاته‌ی پیماندراره‌وه له‌ بڕگه‌ی (به‌که‌م) ی مادده‌ی (ده‌یه‌م) له‌ یاسای سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریمی کوردستان ژماره (١) ی سالی ٢٠٠٥ ی هه‌موارکراو و پالپشت به‌ یاساکاریی په‌رله‌مانی کوردستان که له‌ دانیشتنی ئاسایی ژماره (١٤) ی رۆژی ٢٠٢٢/١١/٢٩ کردوووه‌تی، بڕیارماندا به‌ ده‌رکردنی:

یاسای ژماره (١٥) ی سالی ٢٠٢٢

یاسای به‌رکارکردن و هه‌مواری پیاوه‌کردنی یاسای واژۆی ئه‌لیکترۆنی و مامه‌له‌ ئه‌لیکترۆنییه‌کان
ژماره (٧٨) ی سالی ٢٠١٢ له‌ هه‌ریمی کوردستان - عێراق

مادده‌ی (١):

یاسای واژۆی ئه‌لیکترۆنی و مامه‌له‌ ئه‌لیکترۆنییه‌کان ژماره (٧٨) ی سالی ٢٠١٢، له‌ هه‌ریمی کوردستان - عێراق، به‌رکار و هه‌مواری پیاوه‌کردنی ده‌کرێت.

مادده‌ی (٢):

بۆ جێبه‌جێکردنی ئه‌م یاسایه‌، دامه‌زراوه‌کان و فه‌رمانگه‌کانی هه‌ریم و ئه‌وانه‌ی خاوه‌ن پۆستن تیاياندا جێگه‌ی دامه‌زراوه‌ و فه‌رمانگه‌ ئیتیحادی و ئه‌وانه‌ی خاوه‌ن پۆستن تیاياندا ده‌گرنه‌وه، له‌هه‌ر شوێنێکی یاساکه‌دا هاتبن.

مادده‌ی (٣):

پیاوه‌کردنی بڕگه‌کانی (به‌که‌م، دووه‌م، چواره‌م، شه‌شه‌م، هه‌شته‌م، یازده‌یه‌م، چه‌قده‌یه‌م) ی مادده‌ی (١) ی یاساکه‌، هه‌موار ده‌کرێت و به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه‌ ده‌خوێندریته‌وه:-
یه‌که‌م: فه‌رمانگه‌: فه‌رمانگه‌ی ته‌کنه‌لۆجیای زانیاری له‌ ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانی هه‌ریمی کوردستان - عێراق.

دووهم: سه‌رۆکی فه‌رمانگه‌: سه‌رۆکی فه‌رمانگه‌ی ته‌کنه‌لۆجیای زانیاری.

چواره‌م:

١- واژۆی ئه‌لیکترۆنی: نیشانه‌یه‌کی که‌سیه‌ که به‌ شیوه‌ی پیت، ژماره، هێما، نیشانه، ده‌نگ یان شیوه‌ی دیکه‌ ده‌رده‌که‌وێت و تاییه‌تمه‌ندییه‌کی بێهاوتای هه‌یه، و ناسنامه‌ی که‌سیی خاوه‌نه‌که‌ی ده‌سه‌لمی‌نێت و ده‌سه‌لاتی په‌سه‌ندکردن متمانه‌ی پێده‌دات.

۲- واژۆی دیجیتالی: بریتیه له جۆریکی دیاریکراوی واژۆی ئەلیکترۆنی که پشت به بروانامهیه که دههستیت و دهتوانیت زانیاری واژۆکراو و رهسهنایه تی کهسی واژۆکار بهسهلمینیت، و لانیکه م ناو یان ناوی خوازراوی ئەو کهسه پشتراست بکاتهوه.

شهشه م: مامه له ئەلیکترۆنییه کان: مامه لهی شارستانی، بازرگانی، کارگیری، دارایی و ئەوهی په یوهسته پێیانهوه، له داواکاری، ریکار، گرێبهست، تۆمارنامه، نامه کاری، قهوالهی ئەلیکترۆنی شیواو بۆ ههواله کردن و دهستاودهستکردن، ئەوانه ی که بههای دارایی و نهختینه بیان ههیه و لیدهرهاته داراییه کان، که به ئامزای ئەلیکترۆنی ئەنجام دهدرین، دهگرێتهوه.

ههشته م: نیوه ندی ئەلیکترۆنی: پرۆگرامی ئەلیکترۆنی یان هه ئامزایکی ئەلیکترۆنی دیکه، که به مه بهستی جیبه جیکردنی ریکاریک یان وهلامدانهوهی ریکاریک، بۆ دروستکردن یان ناردن یان وهگرتنی زانیاری، به شیوهیه کی تهواو یان به شیک، بهی دهستوهردان یان پیداوچوونهوهی کهسیک له کاتی جیبه جیکردن یان وهلامدانهوهدا، دهگرێتهوه.

پازدهیه م: واژۆکار: ئەو کهسهیه که هه لگری داتا و ئامزای واژۆکردنی ئەلیکترۆنی تایهت به خۆیه تی، له واژۆکردنی مامه لهیه کی ئەلیکترۆنی به ناوی خۆی یان ئەو کهسه ی ده بیته جیگره وهی یان لهرووی یاساییه وه نوینه رایه تی ده کات، به کاریده هینیت.

چه فدهیه م: ئامزای واژۆکردن: ئامزایکه بۆ دروستکردنی واژۆی ئەلیکترۆنی به کارده هینیت، وه ک پرۆگرامیکی ئاماده کراو یان ئامپریکی ئەلیکترۆنی.

ماده ی (۴):

برگه یه ک به زنجیره ی (سییه م) بۆ ماده ی (۳) ی یاساکه زیاد ده کریت و به م شیوهیه ی خواره وه ده خویندریتته وه:-

سییه م:

۱- ده کریت ته نها داواکاری و په راو و به لگه نامه پپویست و په یوهسته کان به و مامه لانه ی له خاله کانی (أ، ب، ج، د، و) ی برگه ی دووه می ئەم ماده یه دا هاتوون، ئەوه نده ی له گه ل سروشتی یاساییاندا ده گونجیت، بۆ مه بهستی ئاسانکاری له جیبه جیکردنیان، به شیوازی ئەلیکترۆنی پيشکەشی لایه نی فه رمی په یوه نیدار بکرین.

۲- ده کریت رپوشوینه کانی دادگا، پپراگه یانندی دادوهی، پپراگه یانندی ئاماده بوون، فه رمانه کانی پشکنین، فه رمانه کانی ده ستگیرکردن و حوکمه دادوهییه کان، ئەوه نده ی له گه ل سروشتی یاساییاندا بگونجیت، دوا ی دا بینکردنی پیداو یستییه یاسایی و هونه ری و ته کنیکییه کان و راهینانی دادوه ران و فه رمانه رانی په یوه نیدار، به شیوازی ئەلیکترۆنی بیت.

ماددهى (۵):

پياده كوردنى ماددهى (۲۸)ى ياساكه هه موارد ده كرپت و بهم شيويهى خواره وه ده خویندرپته وه:-
ئهنجومه نى وه زيرانى هه رپمى كوردستان په يره وپك بو ئاسان جپبه چپكردى حوكمه كانى ئه م
ياسايه دهره كات.

ماددهى (۶):

پياده كوردنى ناوه پوكى ماددهى (۲۹)ى ياساكه راده گرپت، و بهم شيويهى خواره وه داده پزيرپته وه:-
يه كه م: مه رج و رپكارى په يوه نديدار به موري ئه ليكترؤنى و ديжитالى هاوولاتيان و سيفه تى فهرمى
قه وال ئه ليكترؤنپه كان، به په يره و ديارپه كرپت.

دووهم: ئه و رپكارانهى په يوه ستن به دروست كوردنى نووسراو، سپاردن، پاريزگارپكردن، كوئپكردن و
به كارهينانى واژوى ئه ليكترؤنى له سهريان، به جورپك پاراستنى نهينى زانيارپه كان و
سه لامه تيان مسوگر بكات، به په يره و ديارپه كرپت.

سپهه م: لايه نه فهرمى به كان ده توانن به رپگه ئه ليكترؤنى ئه م ئه ركانهى خواره وه جپبه جى بكه ن:-

۱- دروست كوردنى قه وال، قبول كوردن، سپاردن، پيشكه شكردن و پاريزگارى لپكردن.

۲- پيدانى مؤله ت، رپگه پيدان، ره زامه ندى و دهر كوردنى برپار.

۳- قبول كوردنى پاره دان يان وه رگرتنى ره سم.

۴- خستنه پرووى ته ندهرى حكومى، به و شيويهى كه له گه ل حوكمى ياسا به ركاره كان له م بواره دا
ده گونجپت.

چواره م: جگه له و حاله تانهى به ياسا رپپيدراوه، لايه نى حكومى و ناحكومى په يوه نديدار، و ئه وانى
كارى تپدا ده كه ن، و ئه وانى به حوكمى ئه ركه كان يان ده پروانه زانيارپى و داتاي كه سى ئه و
كه سانهى له سيسته مى ئه ليكترؤنپه مامه له ده كه ن، ناتوانن زانيارپه كان ئاشكرا بكه ن، ته نها
به ره زامه ندى خاوه نه كهى يان ئه وهى نوپنه رايه تى ده كات يان به برپارپكى دادگا نه بپت،
هه روه ها ناتوانن به ناره وا به كارپان به پينن.

ماددهى (۷):

به شپك به رپزه ندى (هه شته م) به ناوى (حوكمه سزايپه كان) بو ياساكه زياد ده كرپت كه پيكدپت له
مادده كانى (۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶) و به شى (هه شته م)ى ياساكه ده بپته به شى نويه م، و به م
شيويهى خواره وه ده خویندرپته وه:-

بهشی ههشته م
حوکمه سزاییه کان

ماددهی (۳۰): زیادکراو

له گه ل ره چاوکردنی هه سزاییه کی توندتر که له یاسا بهرکاره کانی هه ریمدا هاتوون، به بهندکردن بۆ ماوه یهک که له (۶) شهش مانگ که متر نه بیئت و له (۳) سی سال زیاتر نه بیئت و به پیبژاردنیک که له (۲,۰۰۰,۰۰۰) دوو ملیون دینار که متر نه بیئت و له (۴,۰۰۰,۰۰۰) چوار ملیون دینار زیاتر نه بیئت، سزا دهریئت، هه رکه سیئک:-

یه که م: به لگه نامه ی ئه لیکترۆنی بۆ هه ر مه به سستیکی نارپه وادروست بکات یان بلاویبکاته وه یان بیئشکه شی بکات.

دووهم: به شیوه یه کی نارپه وادروست بچیتته ناو داتا به یسیکی تایبته به واژۆ و به لگه نامه ی ئه لیکترۆنی یان تیایدا بمیئیتته وه.

سییه م: به رپگه ی گزی، داتا بخاته ناو سیسته می چاره سه ری زانیاری یان ئه و داتایانه ی له خۆی گرتووه لایببات یان هه مواری بکات.

چوارهم: به بی مؤله تی خاوه نه که ی داتای دروستکردنی واژۆیه کی ئه لیکترۆنی تایبته به که سیکی دیکه ده سته داربکات یان ئاشکرای بکات یان به کاریبه یئیت.

ماددهی (۳۱): زیادکراو

به بهندکردن بۆ ماوه یهک که له (۱) یهک سال زیاتر نه بیئت و به پیبژاردنیک که له (۱,۰۰۰,۰۰۰) یهک ملیون دینار که متر نه بیئت و له (۳,۰۰۰,۰۰۰) سی ملیون دینار زیاتر نه بیئت، سزاده ریئت، هه رکه سیئک:-

یه که م: زانیاری نادروست به مه به سستی وه رگرتنی رپگه پیدانی دهرکردنی بروانامه ی په سه ندکردن و نوپکردنه وه و هه لوه شانده وه یان، بیئشکه ش بکات.

دووهم: دانپیدانانی ناراست بدات بۆ وه رگرتنی بروانامه ی په سه ندکردن.

ماددهی (۳۲): زیادکراو

لایه نی په سه ندکردن به پیبژاردنیک سزا دهریئت که له (۵,۰۰۰,۰۰۰) بیئنج ملیون دینار که متر نه بیئت و له (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ده ملیون دینار زیاتر نه بیئت له یه کییک له م دوو باره ی خواره وه دا:-

یه که م: پیاده کردنی خزمه تگوزارییه کانی په سه ندکردنی ئه لیکترۆنی به بی رپگه پیدان، ده سته یکردنه وه یان به رده وامبوون له سه ر چالاکییه که ی وپرای هه لوه شانده وه ی رپگه پیدانه که ی یان کۆتاییه اتنی به بی نوپکردنه وه، یاخود لیکدان (اندماج) له گه ل لایه نیکی دیکه یان ده سته لگرتن له رپگه پیدان به پیچه وانه ی حوکمه کانی ئه م یاسایه.

دووهم: ئاشکراکردنی یه کیک له مامه له کاره کانی یان سوود وهرگرتن له و زانیارییهانی بهرهستیه تی سه بارهت به که سی داواکاری پروانامه ی به لگه نامه ئه لیکترۆنییه کان بۆ مه بهستی دیکه جگه له چالاکي ئه رشیفکردنی ئه لیکترۆنی به بی وهرگرتنی په زامه ندی نووسراوی داواکاری پروانامه، و ئه م سزایه پێگر نیه له ههر سزایه کی دیکه که له م یاسایه یان یاسا بهرکاره کانی دیکه دا بۆ سزادانی که سی بکه ر هاتبیت.

ماددهی (۳۳): زیادکراو

له گه ل په چاوکردنی ههر سزایه کی توندتر که له یاسا بهرکاره کانی ههر پیمدا هاتوون، به به ندردن یان زیندانیکردن و به پێبژاردنیک که له (۲,۰۰۰,۰۰۰) دوو ملیۆن دینار که متر نه بییت و له (۴,۰۰۰,۰۰۰) چوار ملیۆن دینار زیاتر نه بییت، سزا ده درپت، ههر که سیێک:-

یه که م: به ههر پێگایه ک واژۆیه ک یان نیوه ندی ک یان به لگه نامه یه کی ئه لیکترۆنی له ناو بیات یان خه وشدار یان ساخته یان بکات، یان به شیوه یه کی نارپه وا به کاری به پینیت.

دووهم: به ههر ئامرازیک به نارپه وایی بگاته واژۆیه ک یان نیوه ندی ک یان به لگه نامه یه کی ئه لیکترۆنی یان ئه و نیوه نده هاک بکات یان پێگه ی لیبگرپت یان په کییخات.

ماددهی (۳۴) زیادکراو

یه که م: جگه له و حوکمه تایبه تانه ی له م یاسایه دا هاتوون، ههر که سیێک سه ریپچی حوکمه کانی دیکه ی ئه م یاسایه بکات، ئه وا به به ندردن بۆ ماوه یه ک که له (۶) شه ش مانگ زیاتر نه بییت و به پێبژاردنیک که له (۵۰۰,۰۰۰) پینچ سه د هه زار دینار که متر نه بییت و له (۱,۰۰۰,۰۰۰) یه ک ملیۆن دینار زیاتر نه بییت یان به هه ردووکیان، سزاده درپت.

دووهم: به تاوانبارکردنی که سی پێگه پیدراو به یه کیێک له و تاوانانه ی له م یاسایه دا هاتوون، پێگه پیدانه که ی هه لده وه شیته وه.

ماددهی (۳۵) زیادکراو

ئه و که سانه ی له لایه نی تایبه تمه ندی جیبه جیکردنی ئه م یاسایه کارده کهن، له چوارچێوه ی ئه رکه که یاندا سیفه تی ئه ندامی به رزه فتی دادگه رییان پیده درپت، سه بارهت به و تاوانانه ی له یاسایه دا ده قنووسکراون.

ماددهی (۳۶) زیادکراو

سزاکانی هاتوو له م یاسایه دا، به باری توندکه ر هه ژمار ده کرپت ئه گه ر تاوانه که له لایه ن فه رمانبه رپکی په یوه ندیدار به جیبه جیکردنی یاساکه ئه نجامدرا بییت.

ماددهی (۸)

کار به ده قی هیچ یاسا یان برپاریک ناکرپت که له گه ل حوکمه کانی ئه م یاسایه دا ناکۆک بییت.

ماددهی (٩)

ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ دەکەن.

ماددهی (١٠)

ئەم یاسایە دوای تێپەربوونی (٩٠) نەوێد رۆژ لە پێکەوتی بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وە قايە کوردستان) دا جێبەجێ دەکرێت.

هۆبەکانی دەرچوواندن

لە پێناو بەدەنگە وەهاتنی پێشکەوتنە خێراکانی بواری ئەلیکترۆنی و تەکنەلۆجیای زانیاری، بە و شێوەیە خزمەت بە پێشکەوتنی ئابوریی هەرێم دەکات، و وەک گونجاندنێک لە گەڵ کۆمەلگەی نێودەوڵەتی لە بواری بازرگانی، لە پێگەی یەكخستنی حوکمە یاساییەکانی پەیوەندیدار بە مامەلە ئەلیکترۆنییەکان، و ئاسانکاریی بازرگانی و مامەلە دارایی و کارگیری و لابردنی بەر بەست و ئالەنگارییەکانی بەردەمیان لە پێگەی پەرەپێدانی ژێرخانی یاسایی و ژۆی ئەلیکترۆنی و بەلگە نامە ئەلیکترۆنییەکان و پێدانی هیزی یاسایی پێیان، و مسۆگەرکردنی گواستنەوێ ئەم بەلگە نامانە و مامەلەکردن پێیانەوێ لە نیوان لایەنە پەیوەندیدارەکان لە پێگەی خزمەتگوزاریی بێ مەترسی و پارێزراو، بە جۆرێک یاساکە حوکمی تاییبەت بە پاراستنی نەهێنی کەسێتی داتا و زانیاری کەسێی لە خۆ بگرێت، و خراپ بە کارهێنانی و ژۆی ئەلیکترۆنی لە جۆرەها زێدەرپۆیی لە مامەلە ئەلیکترۆنی سنووردار بکات، بە شێوەیەک پارێزراویتی مسۆگەر بکات و متمانە ی مامەلە کاران پتەوتر بکات، ئەم یاسایە دەرچوویندرا.

نیچیرشان بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان

هەولێر

٢٠٢٣/٢/٥